

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

De Legatis, De Successionibus Ab Intestato, De Renvnciationibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. III. Nepesina, vel Sutrina successionis. De Statuto Scrophani excludente foeminas propter masculos, an intelligendum veniat data gradus æqualitate, vel potiùs masculi remotiores succedant; Et ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74076](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74076)

importent modum vel conditionem ; Et consequenter requiritur mora vera per judicialem interpellationem cum præfixione termini ut per *Ifern. ubi supra num. 50. Afflic. ibidem num. 3.* & in fortioribus terminis dictæ *Consuetudinis Neapolitane*, quæ habet tempus præfinitum, unde intrare potest dispositio textus in *l. magnam Cod. de contrahend. & committend. stipulat. Afflic. in dicta constitutione in aliquibus 8. notab. num. 69. Molfes. ad consuetud. par. 4. q. 4. num. 6. Cypc. Lar. decis. 59 num. 23. ubi add. num. 13. & seqq. & decis. 125. n. 8.* Et habetur dicto *disc. 103. de dote*; Et generaliter *Gabr. conf. 5. num. 30. & seqq. lib. 1. & conf. 139. n. 5. & seqq. lib. 2. Fenzon. ad Statut. Urbis cap. 145. num. 21. & seqq. Mart. de success. par. 1. quest. 13. art. 6. nu. 30. cum seqq. cum aliis in causa decisione.*

Et in terminis specialibus hujus Statuti idem *Corn. conf. 75. num. 4. lib. 1. Ambrosin. dec. 46. n. 21. p. 1.*, cum aliis in decisione ideoque curandum non est de dicta auctoritate *Ruin.* ; potissimè quia ipse percuit casum diversum, quod jam defuncto patre, cui ex Statuto competebar jus excludendi nepem, hujus conditionis, vel modi implementum offerrebat per ejus heredem, in quem una opinio credit non transmitti facultatem implendi conditionem legalem, ut advertit *Mench. conf. 1170. num. 25. & seqq.*, qui cum hoc præsupposito eum sequitur, unde propterea quidquid sit de hoc assumpto quod examine non oportuit, sufficiebat quod non essemus in casu.

Neque præmissis obitare dicebam auctoritatem *Rota dicta decis. 264. par. 6. rec. reperit. post Gilian.* quoniam loquitur de successione materna, in qua diversa militat ratio, dum Statutum discretè de hac successione agit, cujus respectu præsupponit feminam jam dotatam, sed cum respectu successio- nis patris, vel avi, in qua supponit feminam esse innuptam, ac in dotatam, dum disponit ut frater admittatur ad eam offerendum forori quamvis invitæ, ac interim decernit alimenta, seu fructus eorum loco.

Quo vero ad auctoritatem *Corn. dicto conf. 300.*, de illa pariter non veniebat habenda ratio ; Tum quia percuit casum diversum, magisque exorbitantem consobriini excludere volentis à successione fratris germanam fororem ; Tum etiam quia *Corn. scripsit in terminis Statuti antiqui*, quando adhuc non prodierant novæ reformationes editæ de anno 1563, & sic ferè per sæculum post *Corn. num.*, in quibus reformationibus ad hujusmodi difficultatem removendam addita fuerant illa verba *mulierem etiam invitam. & in quacumque aetate constitutam.* ut advertunt scribentes apud *Gilian. ad hoc Statut. fol. 261. num. 74.*

Quamvis autem in ista causa, ex ejus particulari- bus circumstantiis, probabiliter neglecta fuerit mora deducta ex lapsu congruæ ætatis, quoniam docebatur de diligentis à fratre adhibitis, quod- que mora potius provenerat ex parte ipsius mulieris respicientis occasiones à fratre oblatas, adeo- que potius ex facto, quam ex jure prodierit decisio; Atamen reflectendo ad veritatem, pro meo judicio, improbable videtur dictam conclusionem ita generaliter statuere, ut semper necessaria sit vera mora non incurrenda, nisi per judicialem interpella- tionem cum præfixione termini, quoniam cum puella innupta, sub fratrum educatione, ac pote- state vivere soleant, eos loco patris, ut plurimum metuentes, atque ex virginali pudore non de facili audentes etiam extrajudicialiter, atque intra do- mesticos parietes, eos requirere de viro, cum hujus-

Card. de Luca P. 2. de Success.

modi licentia, seu petulantia in puellis conginge- re soleant, solum ubi reperiantur in Monasteriis, quæ juxta frequentem experientiam pro iis, quæ maritandæ sunt, perniciose potius videntur ; Hinc proinde nimium rari essent casus, in quibus ista conclusio practicabilis, esset, factaque lata via aperiretur fratribus, exercendi tyrannidem cum fororibus, easque cogendi ad perpetuam viduitatem, illas domi tanquam famulas retinendo cum denegatione tam successio- nis, quam dotis; Ideoque pro meo judicio ista dicenda videtur questio facti potius, quam juris discretè tractanda, non autem inepto, & leguleico more cum regulis, ac propositio- nibus generalibus tam contra puellas ut in præ- senti conclusione, quam pro eis juxta exorbitantes propositio- nes practicas in casu, de quo *dicto disc. 1. & 2. sub tit. de dote.* Aut enim puella ante ætatem immaturam, ex regionis usu metiendam, petulan- ter cum patre, vel fratre agendo, eis neglectis, vi- rum sibi eligit, absque eo quod ipsi de culpa redar- gui possint, & tunc rectè ista conclusio recipienda sit super mora vera, non nisi per judicialem inter- pellationem cum præfixione termini à Judice faciendâ, incurrenda ; Aut è converso constat de culpa nimium comprobata à lapsu dictæ ætatis 25. annorum, ob quem lex indignè nubendi, qui- nimò etiam se prostituenti, licentiam concedit, & tunc alia mora desideranda non sit, quoniam ideo prudenter statuentes, masculis, feminarum reintegregationem, seu masculationem comminatur, ut ita providi, ac solliciti sint ad eas collocan- dum ex impulsu proprii interesse, & tunc timoris, ideoque substantia istius veritatis pro facti qualita- te attendenda videtur, non autem procedendum est cum verborum formalitatibus, vel cum genera- libus traditionibus quas semper erroneum est, generaliter, ac indeterminatè praticare, cum prin- cipaliter spectari debeat finis, seu effectus à statu- tibus consideratus.

NEPESINA

VEL

SUTRINA SUCCESSIONIS

INTER

FRANCISCUM, ET ALIOS DE CONSTANTINIS.

CUM

ANNA MARIA, OLIMPIA,

ET ALIIS.

Votum decisivum.

De Statuto Scrophani excludente femi- nas propter masculos, an intelligen- dum veniat data gradus æqualitate, vel potius masculi remotiores succedant ; Et demandata exclusione propter do- tem, an unica sufficiat pro omnibus ca- sibus, vel discretive requiratur dotatio ex qualibet successione.

A 3

Et

Et de hujusmodi Statutorum cessatione, ob existentiam matris in medio, tanquam in casu mixto; Et quid ubi mater non succedat; Vel ea succedente in sua portione, quid inter fratres, & sorores; Et an sorores uterinae concurrant cum matre.

S U M M A R I U M

- 1 Acti series.
- 2 Votum seu resolutio.
- 3 Quod difficiliore sint partes Judicis, quam illa Advocati.
- 4 Statuta exclusiva feminarum intelligenda veniunt propter masculos equalis gradus.
- 5 Declaratur quando secus.
- 6 Quomodo in materia procedi debeat.
- 7 Quod agatur potius de casu limitationis, & de ratione.
- 8 De hujusmodi Statutorum benigna interpretatione.
- 9 An in hoc dignoscatur aliqua differentia inter feminas agnatas, & cognatas.
- 10 In successione attendenda est causa immediata.
- 11 Hac Statuta procedunt in successione dotantis.
- 12 Quando secus ut unica dos sufficiat, & de distinctione.
- 13 De applicatione ad casum.
- 14 Quomodo in materia procedendum sit.
- 15 Quod improprium sit eidem feminae plures dotes dari debere.
- 16 Statuta exclusiva non procedunt, existente matre in medio.
- 17 Fratres, vel sorores ex latere paterno tantum non concurrunt cum matre, & contra ex materno cum patre.
- 18 Quid ubi conjunctio est ex eodem latere ipsius matris, vel patris.
- 19 An existentia matris de facto sufficiat ad effectum de quo num. 16. quamvis illa non succedat.
- 20 Contrarium verius.
- 21 Statuta continent testamentum a lege factum pro morientibus ab intestato.
- 22 De Statuto Faventino.
- 23 De illo Imole.
- 24 Etiam ubi mater est in medio intrat Statutum inter ipsos fratres, & sorores.
- 25 De ratione, ob quam in istorum Statutorum interpretatione benignè procedendum est.

DISCURSUS III.

DEFUNCTO ab intestato Joanne Antonio de Constantinis, superstitibus matre binuba, pluribus fororibus uterinis ex secundo matrimonio, & duobus patruis; Cum in loco Scrophani, de quo omnes erant, cum bonorum etiam situatione, vigeret Statutum ut feminae maritatae vel maritandae à patre, avo, matre, avia, aliisque superioribus, vel à fratre, patruo, avunculo, nepotibus, aliisque consanguineis, vel affinis vel extraneis personis, dote contentae esse debeant, nec aliud prætere de possint, assignata ratione, quia expedit honestati habere mulieres dotatas, & maritatas, familias autem, & stirpes conservare. Hinc, ultra aliam controversiam fidei commissi in aliquibus defuncti bonis avitis, quatenus ad ejus intestatam successionem pertinet, orta quoque est controversia inter patruos, & sorores; Cumque ageretur de assenotabili, partes concorditer obtinuerunt à loci domino

ut ille Gubernator, coram quo causa pendebat, procedere deberet de voto alicujus J. C. in Curia, ubi punctus formiter discussus posset; Quare me dominis Advocatis, super duobus articulis acriter discussum fuit; Primò nempe an hoc Statutum intelligendum veniret, data gradus & qualitate vel potius, ut masculi quamvis remotiores excludantur feminas proximiores; Et secundo an intelligi debeat solum de illa successione, de qua femina dotata sit, vel potius unica dotatio sufficiat pro omnibus.

In utroque autem puncto, mihi verius visum fuit, pro patruis contra sorores responderi debere; Excitavi tamen ego motum contra patruos ab hac successione excludendos, ob existentiam matris, ut ea veniente atque successionem petente, Statutum tanquam in casu omisso cessaret, ideoque subintraret dispositio juris communis, qua aucta, sine dubio in concursu matris, & sororum, patruus non veniunt, quaestione remanente inter ipsas matrem, & sorores; Undè propterea Scribentes pro patruis acquirerunt, bonis fidei commissi contenti, incertumque est quid inter matrem, & sorores sequutum sit, cum de super meum votum expetitum non esset, credebam tamen quod totum matri deberetur; Ideoque tres fuerunt puncti huiusmodi articuli, duo scilicet inter Advocatos disputati; Et alter à me tanquam Judice excitatus.

Rari autem sunt casus, in quibus ego has partes gesserim, quoniam agendo Advocatum, etiam quantum potui partes Judicis, ut potè pro meo sensu expertus quod longè difficiliore sint partes Judicis, quam Advocati, adeo ut majorem laborem, ac timorem, & applicationem mihi præberet una causa in judicando, quam quatuor, & ultra, more Advocati defendendae, & tamen videmus, quod cum tanta facilitate, partes Judicis etiam per inexpertos explicantur.

Quatenus igitur pertinet ad primum punctum, an scilicet hujusmodi Statuta excludantur feminas propter masculos, intelligenda sint per masculos & qualis gradus, non autem inaequalis; Scribentes pro feminis dicebant (& bene) quod eis assistebat regula, ut .i. Statuta intelligenda veniant, data gradus & qualitate, & non alia, ex ijs, quae caeteris relatis habentur apud Brunum de Statut. art. 11. num. 2. 4. 8. Handed. cons. 1. num. 33. lib. 2. Tib. Nov. consil. 15. ubi de Statuto Tuderino Franch. decis. 87. Rouir. decis. 20. num. 50. Rota dec. 8. num. 33. par. 2. divers. plenè decis. 68. num. 4. par. 6. recen. & in alijs pluribus.

Admittebant Scribentes pro masculis hanc regulam, cum illi assisteret magis communis, & recepta opinio; In sistebant autem in limitatione, pariter magis communiter recepta, ubi ex Statuto contextu pateat de diversa voluntate, delumenda, vel à ratione conservationis agnationis in ipso expressa vel à generalitate verborum, aliisque argumentis hanc Statuentium voluntatem suadentibus, cum in effectu ista sit quaestio facti, & voluntatis potius, quam juris, ex ijs, quae caeteris relatis, habentur apud Handed. cons. 4. num. 8. & segg. lib. 1. Borquin. dec. 22. num. 20. cum segg. par. 4. late Thejaur. decis. 37. ubi plures cumulantur, Rota in Romana seu Spoletana bonorum 22. May 1602. coram Sacra- ro, & in alijs, atque Scribentes pro feminis, non negabant veritatem limitationis in abstracto, sed negabant applicationem, super qua certatum fuit, adeo ut ex jam insinuat, verè ista non sit quaestio juris, sed facti, & applicationis, certam non recipiens regulam.

DISCURSUS III.

regulam generalem cuticumque casui applicabilem, cum decisio pendeat ex singulorum Statutorum contextu; Ideoque error cum est, cum doctrinis, & propositionibus generalibus procedere, bene istis deservientibus ad intellectus illuminationem pro hujusmodi interpretatione faciendam, eo modo quo in alijs ambiguis morientium, vel contrahentium voluntatibus habemus.

Mihi verò visum fuit, quod verfaremur potius in casu limitationis favore masculorum, quam in casu regulæ; Tum ob rationem assignatam à Statuto conservationis bonorum in familijs, & stirpibus, quodque in feminis sufficiat providere honestati, eas maritando, & dotando; Tum etiam ob verborum amplitudinem, ut Statutum dote etiam ab extraneo danda contentetur; Nimiumque me movit auctoritas quatuor insignium hujus Curie antiquorum, ac primi nominis Advocatorum, quorum duo de tempore hujus disputationis obierunt, alij verò duo in conspectu Prælatu-
 statu constituti erant, nempe, *Spada, Portius, Androssa, & de Rubeis*, qui in controversia circa hujus sæculi initium excitata, ita pro veritate responderunt; Ita etiam nimium impellente meo sensu, vel genio ex pluries hoc titulo insinuata ratione præsertim in *Perusina decis.*, quod scilicet hujusmodi Statutorum latam, ac benignam interpretationem facere debemus favore agnatorum contra feminas, cum id nostris Italicis moribus magis adaptatum sit, ex ibi deductis.

Facilius autem in hac facti specie quoniam non agebatur de excludendo sorores utrinque conjunctas, vel consanguineas, cum isto casu aliqua major dubitandi ratio eadere videatur, eo quia femina de familia, dicantur etiam agnatæ, in fideicommissis agnatijs quoque succedentes, ex motivatis in specie apud *Thef. d. decis. 34.* & in terminis Statuti 141. Urbis habetur apud *Rot. dec. 491. par. 9. r. c.*; Licet .n. verius sit, ut id neque sufficiat, quoniam femina de familia dicuntur quidem agnatæ, ac succedunt in agnatijs dispositionibus in subsidium, quando masculi amplius non extant, ex deductis *d. dec. 34. Thefaur.*, & in terminis dicti Statuti 141. Urbis plenè, recedendo ad *dec. 491. firmatur dec. 267. & 383. ead. par. 9.* & in terminis fideicommissarijs plenè habetur *decis. 133. eadem par. 9. recen.*, & pluries in sua materia *sub tit. de fideicommiss.*

Adhuc tamen videbatur circumstantia considerabilis, non quidem apta ut sola, & de se induceret dicta regulæ limitationem, sed ut alijs concurrentibus, quæ limitationem suadeant, non tamen omnino clarè, adeo ut res in ambiguo maneat, id nimium considerabile sit ad regulandum iudicis arbitrium, ut in unam, vel alteram partem deflectat; Cum enim omnia bona controversa obvenierint in defunctum à paterna successione, hinc nimium asperum, ac improbabile videbatur, ut sorores uterinae, & sic filia secundi viri, probabiliter exosa tam defuncto, quam ejus patri, agnatos adeo proximos excludere deberent; Siquidem, licet attento leguleico rigore, id non attendatur, ex regula attendendi causam immediatam, non autem mediatam, quodque ita bona non dicantur amplius paterna, sed fraterna; At tamen adhuc id ab ipsa lege in consideratione habetur, ut in materia secundarum nuptiarum hoc eodem titulo pluries habetur, ad effectum scilicet regulandi arbitrium in casu dubio.

Quo verò ad secundum punctum, an scilicet unica dotatio sufficeret pro exclusionem ab om-

nibus successioneibus, vel potius Statutum discretivè intelligendum esset de successione illius, de cuius bonis femina dotata sit, Scribentes pro feminis, pariter dicebant eis assistere regulam, quoniam ex magis communi opinione, hujusmodi Statuta feminarum exclusiva propter dorem, intelligenda veniunt à successione dotantis tantum, non autem ab alijs, ut firmant magis communiter Scribentes, de quibus plenè relatis habetur per *Rotam apud Merlin. decis. 390. & 429. reperit. decis. 247. & 321. par. 5. recen. & decis. 179. & 202. post Merlin. de legitim.*, & in alijs frequenter.

E converso Scribentes pro masculis, non negando hanc regulam, insistebant in limitatione, seu distinctione latè deducta in dictis *decis. 390. & 429. Merlin. & d. decis. 179. & 202. post Merlin. de legit. apud Cels. decis. 46. apud Dinnoz. et. decis. 929.* & in alijs, quod scilicet; Aut Statutum enumerat plures personas, & successiones per copulativam; & tunc unica dotatio sufficiat pro exclusionem ab omnibus; Aut per alternativam, & idem dicendum sit, ubi sit in capite dotationis, non autem exclusionis, secus autem ubi alternativam sit, tam in dotatione, quam in exclusionem; Cumque dicta distinctio non negaretur per Scribentes pro feminis, hinc tota quæstio pariter erat super applicatione, an in una, vel altera distinctionis parte verfaremur.

Atque in hoc mihi quoque visum fuit pro masculis respondere; Tum ex contextu Statuti, quod scilicet per copulativam magis, quam per alternativam procederet; Tum etiam, qui Statutum considerat casum successioneis de tempore, quo femina adhuc dotata, & maritata non sit, dum disponit de femina maritanda, & dotanda; ut considerat *Rota apud Merlin. de legit. dist. 202.*

Clarius verò, quia cum ista (ut dictum est) sit quæstio potius facti, & voluntatis, quam juris, idcirco pro meo sensu decidenda venit cum regula pluries insinuata *sub tit. de fideicommiss.* & alibi, ut non cortex, & figura verborum, sed substantia voluntatis attendi debeat, regulanda potissimum ex qualitate testatoris, an sit litteratus, vel idiota; ac etiam ex alijs circumstantijs, quæ verisimile, vel inverisimile suadeant; Ideoque, cum ageretur de Statuto parvuloci, grossolano modo; ab idiotis, vel parum doctis viris ordinato, improbabile mihi videbatur, ut ex sola phrasi, seu forma eloquutionis, inferri posset ad hujusmodi voluntatem; omnino inverisimilem, etiam in Statutis eonditis per magnas, ac primarias Civitates, atque per viros litteratos, ratione subiectæ materiæ, & communis usus, qui in jure etiam præsupponitur tanquam absolutus, quod scilicet feminis unica dos constituitur, super cuius congruitate, vel natura, seu restitutione, aut fructibus, & alijs, semper lex loquitur in numero singulari, alia autem bona enunciantur sub genere extradotalium, seu paraphernalium; Et tamen ubi ageretur, de familia numerosa, in qua propterea agi contingeret de pluri-
 bus successioneibus utriusque parentis, & quatuor avorum utriusque lateris, ac etiam fratrum, aliorumque conjunctorum, oporteret dare inconveniens, ut una, & eadem femina, haberet decem, & viginti dotes; Item quia notorius usus docet pluries enunciatus *sub tit. de fideicommiss.* & alibi, quod omnes humanæ dispositiones, per ipsos disponentes, vel ordinatorum concipiuntur in compendio, sive in substantia, deindeque alicui Notario, vel Jurisconsulto, seu lingue latinæ professori committitur extensio, quæ in una, vel altera eloquutionis forma concipi solet pro ipsius extensoris loquendi stylo, vel
 phrasæ

phraſi, non apta proinde alterare ſubſtantiam ejus, quod à diſponente, vel à legiſlatore volitum ſit; Ideoque hujusmodi Juristarum ſubtilitatibus, originatis ut plurimum ab acumine Conſulentium, qui ad pecuniã, ſeu ad cauſã oportunitatem ſcripſerunt, (ut in dies nos advocati experimur) intellectum nunquam adaptare potui, erroneumque videtur, in judicando cum eis procedere, dum potiùs procedendum eſt cum dicta ſolida propoſitione ex utroque poſitivo, & naturali jure manante, ut ſubſtantia voluntatis attendi debeat; In idem ſuffragante alia recepta propoſitione frequenter inſinuata, ut capitula tanquam verba Partium, non autem inſtrumentum, tanquam verba Notarij attendi debeant, cum ſimilibus.

Nihil autem proſuit patrius, ut in utroque puncto eorum favore reſponderem, dum prædicando propoſitionem, ut ea, quæ deſunt Advocatis, inde ſuppleat, excitavi dictum alterum motivum eorum excluſivum, propter matrem, cui ſolum dixi debitam eſſe ſucceſſionem, ex concluſione communiter recepta, ut hujusmodi Statuta excluſentia ſorores 16 propter fratres, vel alios agnatos, locum non habeant, matre ex ſtente in medio, utpote in caſu mixto, in quo ceſſante Statutaria diſpoſitione, ſubintrat illa juris communis *Napod. ad conſuetud. Neap. incipien. Si quis, vel ſi qua num. 52. Ann. alleg. 70. n. 49. & ſeqq. & alleg. 117. num. 13. cum ſeqq. Minad. decif. 38. Franck. dec. 91. decif. 92. num. 7. & decif. 606. per tot. de Marin. reſol. 70. num. 5. lib. 1. Rota decif. 59. par. 1. recen. & dec. 43. par. 7.* apud quos concordantes.

Cum etenim ſorores ex uno tantum latere conjunctæ eſſent, concurrentium cum matre præterdere 17 non poterant, ut de ſore conſanguinea non concurrente cum matre eſt planum, ex ijs, quæ cæteris ibidem relatis, firmatur *diſta dec. 43. par. 7. rec.*, & in alia præcedenti deciſione ejuſdem cauſæ ibidem enunciata, cum poſita diverſitate conjur. cionis, res ſit extra controverſiam.

Et quamvis diſparent DD., an idem dicendum ſit ubi conjunctio eſſet ex eodem latere, ut in præſenti, dum ſorores conjunctæ erant ex eodem latere materno, vel quod contanguinea concuterent cum patre, unde propterea *Caſtr. in Auth. deſuncto num. 7.*, qui nonnullos habet ſequaces, credit quod unicitas vinculi iſto caſu non obſtet; Contraria tamen opinio eſt magis communis, & recepta, ut cæteris relatis *Boer. decif. 185. num. 2. Franck. decif. 682. Fab. de Ann. conf. 92. num. 35. Graß. de ſucceſſ. quaſt. 24. in fine. Michalor. de frat. par. 3. cap. 14. num. 10.* apud quos alij

Non fuit autem opus, examinare quid dicendum eſſet, ubi mater ſucceſſionem negligeret, ſeu aliaſ eam non obtineret, an ſcilicet ejus exiſtentia de facto induceret dictam mixturam adimentem diſpoſitionem Statutariam, ac aperientem locum juri communi, dum mater ſucceſſionem agnoverat ideoque ex facto ceſſabat quaſtio; Adhuc tamen in voto de ſuper edito, obiter inſinuavi, quod ea etiam 19 non ſuccedente, pro ſororibus tanquam proximioribus in excluſionem patruorum reſponderi debuiffet ex auctoritate *Rot. d. decif. 59. p. 1. rec. & dec. 43. par. 7.* in quibus firmatur, quod ſola exiſtentia de facto matris, vel alterius perſonæ proximioris, cauſat dictam mixturam, ac aperit locum alijs à Statuto excluſis, quibus juris communis diſpoſitione attenda, ſucceſſio privativè, vel in concuſſu debita eſſet.

Verum licet adhuc occaſio non præberit particulariter in foro id, diſputare, attamen refle-

ctendo ad rei veritatem, iſtud alluſum nunquam placuit, Tum ex deductis *ſub rit. de leg. & d. errat. diſc. 4.* in propoſito hujusmodi Statutum excluſentium feminas propter mafculos, vel cognatos propter agnatos, ut ex veteri, magisque recepta opinione, ſola exiſtentia perſonæ à Statuto contemplata, de facto non ſufficiat niſi ſequatur finis, vel effectus à Statuto contemplatus, attendendo ſubſtantiam voluntatis, non autem hujusmodi metaphyſicam ex Conſulentium ſubtilitatibus originatam; Tum etiam quia hujusmodi Statuta continere dicuntur teſtamentum, quod lex ordinat pro moriente ab inteſtato, juxta traditionem *Rad. di. conſil. 205. num. 1. lb. 4.* cum alijs apud *Celf. dec. 248. num. 1.* & in *d. Peruſina diſc. 1.*, & alibi, unde propterea ſi teſtator negligit aliquem ex filijs, vel parentibus verifiſimiliter prædictum, vel ab eo de neceſſitate vocandum, non per hoc diſpoſitio corrumpitur, ac ordo ſucceſſionis ab eo Statuto reſpectu aliorum pervertitur, niſi quatenus exigit favor perſonæ præterite ad terminos tenentis *Anſelm. ex cauſa Cod. de liber. præterit. de quibus in ſua materia ſub rit. de teſtamen.*; Ac etiam ſimili conferunt, quæ ob caducationem gradus antecedentis habentur *ſub rit. de ſideicom. ad materiam vulgaris anomalæ præſervantis caducationem graduum ſequentium, cum ſimilibus;* Ideoque meus intellectus captivari non potuit in obſcuro dictarum deciſionum ſequentium quantum merè leguleicam traditionem Conſulentium omnino improbabilem, atque à legali, & naturali ratione alienam, ad o ut videatur, (ut vulgo dici ſoleat) ſpecies judaïſmi legalis.

In dicta enim *decif. 59. par. 1. recen.*, cum corpus fide & auctoritate proceditur in altera *decif. 43. par. 7.* cum ageretur de Statuto Faventino excluſente matrem propter agnatos intra quatuor graduum, ſuperſeſſet autem patrum, qui erat religioſus profeſſus in Religione clauſtrali, cui ſtatutum profiteatur nolle ſuffragari, deciditur, quod ſola iſtus exiſtentia, quamvis non ſuccederet, ſufficeret ad faciendum ceſſare Statutum, ac aperientem locum matri in excluſionem aliorum agnatorum renouatoris gradus, quod nullam haber probabilitatem, dum Statutum noluit ſuffragari clauſtralibus ex eodem motivo, ex quo matrem, ac feminas excluſit, ut ſcilicet bona conſervarentur in agnatione, & familia, ideoque non videtur, quæ ratio unquam ſuppetat, ut ita inferri poſſit ad hunc effectum, qui ſtatuentium voluntati de directo oppoſitus eſt.

Et in dicta *decif. 43. par. 7.* agitur de Statuto imola excluſente matrem propter patrum; Dicitur enim quod iſtud Statutum non operatur excluſionem ſororis conſanguineæ, de qua illud non loquitur, quodque propterea iſtus exiſtentia facit ceſſare diſpoſitionem ſtatutariam, atque locum aperiat matri, quæ excluſit in totum ipſam met ſororem, quæ eſt cauſa excluſionis patrum, quo nil improbabilius, atque de directo contrarium meum ac fini ſtatuentium; Eatenus enim perſona meum excluſa in conſideratione habenda eſt, quatenus remaneat præſervatum ejus præjudicium, juxta deducta *d. diſc. 4. de leg. & d. errat. diſc. 4.* non autem ut exinde ad hanc magnam exorbitantiam inferendum ſit.

Hinc proinde ſemper placuit, nimiumque probabilis viſa eſt opinio, benè comprobata per *Apud conſil. 61. lib. 1.* juxta quam deciſum fuit apud *Franck. decif. 92. num. 7. & ſeqq.* cum concordant *per modern. adden. ad eum*, quod ſcilicet exiſtentia matre

De L. U. C.
de
Teſtament.
et
9VI
9

DISCURSUS IV.

matre in medio, cesset statutaria dispositio ad effectum, ut ipsa mater succedat in eo, quod jus commune sibi defert tanquam in casu omisso per Statutum, sed non per hoc cesset exclusio fororis utrinque conjunctæ per ejus germanum fratrem, ad cujus favorem, faciendo numerum, faciat partem, juxta ea, quæ ad aliud propositum habentur dicto disc. 4. & seq. de legit. & de rati. quoniam spectandus est finis, seu effectus à Statuto volitus, sive attendenda est ratio, ob quam in casu omisso ita receptum sit, non autem immorandum est in hujusmodi judicium verè alienis ab omni probabilitate, & ratione, quæ legis anima dicitur; Ponderando etiam quod in omnibus hujusmodi statutariis quaestionibus reflectendum est ad supra insinuatam principium latius deductum in dicta Penultima disc. 1. ut inspicendum sit, an agatur de Statuto verè odioso, ac exorbitanti, quod ab omni jure communi verè exorbitet; Vel potius de eo, quod sit restitutorium juris, cum quo in Romano Imperio, quando in Italia sedem habebat, vivebatur, sive per quod conserventur nostri Itali mores, qui aderant de tempore, quo legum civilium inventio sequuta est, seu earum usus haberi cepit, atque exinde resultent tot omnino irrationabiles exorbitantiæ contra omnem rationem humanam, quæ est legis præcipuum fundamentum, vel anima.

- 9 *De rationibus pro benigna Statutorum interpretatione.*
- 10 *Quare apud Januenses non habeatur usus fidei commissorum.*
- 11 *De alio tamen usu æquivalenti.*
- 12 *Quod paganus non possit habere duos hæredes, duasq. diversas hereditates.*
- 13 *Contrarium verius.*
- 14 *Ad quid istud inconveniens sit operarium.*
- 15 *Quod debeat attendi Statutum personarum.*
- 16 *Statuta operantur quoad bona extra territorium ratione voluntatis morientis.*

DISCURSUS IV.

Cum in Vrbe obiisset Nicolaus Spinola nobilis Januensis, qui occasionaliter in ea moram traherat, superstitibus, Episcopo Savonensi germano fratre, Thoma ex uno, & Delia ex altero, pariter germanis fratribus prædefunctis, nepotibus; Hinc orta est dubitatio, an in bonis Urbis, dicta Delia ad intestatam successionem admittenda esset, (cum in alijs existentibus in Civitate, ac Ditione Januensi, nulla caderet dubitatio ob copulativum concursum utriusque subjectionis personarum, & bonorum) Quare desuper ex parte Thomæ pro veritate consultus.

Respondi, quod ubi de quaestione disputari debuisset in Curia Romana, ubi casus successionis contigerat, plana erat resolutio favore femine, cum hodie post hujusmodi quaestionem accerrime disputatam in celebri Narnien. *successionis coram Merlin.* inter suas dec. 352. & 526. quarum prima est repetita dec. 177. par. 5. & altera decif. 68. par. 6. recen. extra controversiam sit, ut utraque subjectio personarum, & bonorum copulativè requiratur, neque intret combinatio Statutorum, quamvis consimilium utriusque loci respectivè, ac habetur etiam apud Burarr. & adden. decif. 188. & 262. dec. 228. par. 8. rec. & frequenter.

Verùm quia causa tractanda erat in dicta Civitate Januensi communi patria, cujus forus, ex eo rigorofo Statuto (super cujus observantia nimitum insistitur) neque pro bonis extra illud territorium vel ditionem existentibus, declinari potest, ut advertitur in sua materia *sub tit. de judic.* Cum ibi non habeant Rotæ decisiones illam majorem auctoritatem, quam habent in Curia Romana; & in alijs Tribunalibus ab ea dependentibus; Quamvis ubique ipsius Tribunalis magnam esse auctoritatem, ultra ea, quæ dicunt nostri præsertim *Gomez. in proem. ad regnl. cancellar. q. 2. n. 10.* restantur cæteris relatis *Franch. dec. 605. n. 6. Fontanell. de partis claus. 6. glos. 2. p. 3. n. 46. Gait de credito c. 4. qn. 7. nu. 729. & alij*; Hinc proinde de meo sensu consultus fui, quid in puncto juris probabilis videretur, perinde ac si articulus non esset adhuc decifus in loco.

Super hoc autem dixi, quod, quando non concurreret utrumque uniforme Statutum, sed solum adesset illud loci personarum concurrentium, non autem alterum loci bonorum sub controversia eadentium, tunc aliqua major dubitandi ratio cedere videretur; Quamvis adhuc ex proprio sensu, vel genio, magis etiam placeret, atque probabilior videretur opinio masculo favorabilis, quam plene, ac doctè alijs relatis verior esse probat *Bellon. jun. cons. 74. num. 117. cum seqq.*; Tum ex pluries insinuata ratione verisimilis voluntatis ipsius morientis; Tum etiam ex altera inhabilitationis proprii subditi, qui non videretur à proprio Principe, vel Superiore prohiberi, ne alteram subditi

JANUEN. S U C C E S S I O N I S P R O T H O M A S P I N O L A C U M D E L I A S O R O R E.

Discursus pro veritate.

De famigerata quaestione occasione Statuti Urbis in successione exteri in ea morientis; An Statuta capiant bona extra territorium, sive an in bonis in territorio existentibus, suffragentur masculo forensi, in cujus patria idem viget at Statutum, an scilicet intret, necne, combinatio utriusque Statuti personarum, & bonorum.

S U M M A R I U M.

- 1 *Acti series.*
- 2 *Quod requiratur utraque subjectio personarum, & bonorum, & non detur combinatio Statutorum.*
- 3 *De Statuto Janua super prohibita declinatione illius fori.*
- 4 *De Rotæ Romana auctoritate.*
- 5 *Ubi viget Statutum in loco personarum, & non bonorum, an ista sub eo veniant.*
- 6 *De rationibus, ob quas videntur etiam bona extra territorium.*
- 7 *Ut verius sit esse debere locum combinationi.*
- 8 *Contrarium tenet Rotæ, & de ejus fundamentis.*